

Sygn. akt I ACa 412/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Kowacz-Braun
Sędziowie:	SSA Sławomir Jamróg (spr.) SSO del. Krzysztof Hejosz
Protokolant:	st. prot. sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa R. C., M. C. (1)

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów oraz apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 25 stycznia 2013 r. sygn. akt I C 5/12

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że kwoty po 35 000 zł podwyższa do kwot po 65 000 zł (sześćdziesiąt pięć tysięcy złotych);**
- 2. oddala apelację powodów w pozostałej części, a apelację strony pozwanej w całości;**
- 3. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego;**
- 4. nakazuje ściągnąć od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Nowym Sączu kwotę 3000 zł (trzy tysiące złotych) tytułem części nieuiszczonej opłaty od apelacji.**

Sygn. akt I ACa 412/13

UZASADNIENIE

Powodowie M. C. (1) i R. C. wnieśli o zasądzenie od (...) SA w W. (obecnie (...) SA) kwot po 135 000 zł z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. W uzasadnieniu powołali się na to, że w dniu 29 kwietnia 2011r. ich syn zginął w wypadku komunikacyjnym spowodowanym przez sprawcę posiadającego w pozwanym

zakładzie ubezpieczeń ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Śmierć syna, z którymi powodowie byli bardzo zżyli, spowodowała krzywdę, której zadośćuczynienia dochodzili w niniejszej sprawie. Przed wszczęciem procesu otrzymali od pozwanego za tego tytułu po 15 000 zł.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa. Pozwane Towarzystwo uznając co do zasady swoją odpowiedzialność zarzuciło, że żądanie zadośćuczynienia uzupełniającego nie jest zasadne, gdyż doszło do spełnienia świadczenia w całości poprzez wypłatę kwot przed wszczęciem sprawy. Podniesiono przy tym, że syn powodów przyczynił się do skutków wypadku poprzez niezapięcie pasów bezpieczeństwa, co uzasadnia obniżenie należnego im zadośćuczynienia. Pozwany zakwestionował poza tym możliwość dochodzenia naliczenia odsetek od dnia wniesienia pozwu uznając, że możliwe jest ich zasądzenie dopiero od dnia wyrokowania.

Wyrokiem z dnia 25 stycznia 2013r. sygn. akt I C 5/12 Sąd Okręgowy w Nowym Sączu zasądził od Towarzystwa (...) spółki akcyjnej w W. na rzecz powodów M. C. (1) i R. C. kwoty po 35.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 29 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie Sąd powództwo oddalił. Sąd nadto zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 3.600 złotych tytułem kosztów procesu i nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa –kwotę 5.126,70 złotych tytułem kosztów sądowych.

Sąd Okręgowy uznał za niesporne, że w dniu 29 kwietnia 2011r. w miejscowości S. kierujący samochodem V. (...) nie zachował należytej ostrożności w wyniku czego kierowany przez niego samochód zmienił tor ruchu, zjechał z prawego pasa na pobocze, a następnie do przydrożnego rowu, gdzie uderzył w drzewo. W wyniku wypadku śmierć na skutek obrażeń wielonarządowych poniósł m.in. syn powodów M. C. (2). Sprawca wypadku został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Busku – Zdroju z dnia 27 września 2011r. o sygn. II K 681/11 za przestępstwo z art. 177 § 2 kk i art. 177 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk. Pojazd sprawcy wypadku w dniu zdarzenia objęty był przez (...) SA w W. obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego strona pozwana wypłaciła powodom po 15 000 zł tytułem zadośćuczynienia, o którym mowa w art. 446 § 4 k.c. W dniu 28 grudnia 2012r. doszło do połączenia na podstawie art. 492 § 1 ksh (...) SA w W. oraz (...) SA w W., w jego wyniku cały majątek spółki (...) został przeniesiony na rzecz (...) W..

Nadto Sąd Okręgowy ustalił, że poszkodowany M. C. (2) był pasażerem służbowego samochodu V. (...), zajmował miejsce z tyłu po prawej stronie. Do wypadku doszło podczas drogi powrotnej po zakończeniu pracy na budowie poza miejscem zamieszkania. Samochód uderzył w drzewo, które wsunęło się to jego wnętrza rozrywając dach i prawą ścianę pojazdu. Zachowanie M. C. nie miało wpływu na zaistnienie wypadku jak też nie miało znaczenia dla jego skutków. Nie jest wprawdzie możliwe jednoznaczne ustalenie czy w chwili wypadku miał on zapięte pasy bezpieczeństwa, jednakże zapięcie pasa przez poszkodowanego lub jazda bez zapiętych pasów nie miała w tym żadnego wpływu na doznane przez niego obrażenia. M. C. (2) w chwili śmierci miał 22 lata. Ukończył technikum samochodowe. Pracował jako pomocnik na budowie. Znał język niemiecki, planował wyjazd do pracy do Niemiec po to, aby zdobyć środki na budowę domu i poprawę bytu rodziny. Był najmłodszym z trojga rodzeństwa. Pozostałe rodzeństwo wyprowadziło się z domu, on natomiast mieszkał nadal z rodzicami. Rodzice planowali darować mu nieruchomości w sąsiedztwie, na której planował budować swój dom. Planowali też przenieść na niego własność pozostałej części gospodarstwa, co pozwoliłoby powodce uzyskać prawo do renty. M. C. (2) miał narzeczoną, z którą zamierzał się pobrać w 2012 roku. Miał mieszkać w pobliżu rodziców i służyć im pomocą w przyszłości. Był bardzo z nimi zżyty z rodzicami. Dopiero zaczynał pracę zawodową. Podczas wyjazdów do pracy na budowach codziennie dzwonił do rodziców. Był zaradny, pracowity i pomagał rodzicom w pracach koło domu. Wspierał ich finansowo. O śmierci syna powodowie dowiedzieli się rano następnego dnia od funkcjonariuszy policji. Rodzice bardzo przeżyli śmierć syna. Mają trudności z zasypianiem. Korzystają ze środków uspokajających. Powódka leczy się też na serce i inne schorzenia. Pomimo upływu kilkunastu miesięcy od śmierci syna powódka często płacze na wspomnienie o nim. Powodowie ograniczyli kontakty z innymi ludźmi, codziennie odwiedzają grób syna na cmentarzu w B.. Nie

radząc sobie z własnymi przeżyciami zdecydowali się na skorzystanie z pomocy psychologa. Powódka korzystała też z porad psychiatry. Śmierć ta wywołała uraz psychiczny oraz zespół stresu pourazowego. Silny stres wywołał złe samopoczucie. Obniżył ich nastrój. Oboje nadal przeżywają żalobę znajdując się obecnie w fazie depresji. Proces żaloby jest długotrwały. Trudno postawić prognozę co do jego przebiegu i uzyskania fazy zablźnienia rany po utracie.

Cierpienia związane ze śmiercią syna oraz trudności w ich bieżącym funkcjonowaniu zostały potwierdzone opinią biegłego psychologa oraz złożonymi przez nich opiniami psychologicznymi. Opinię biegłego psychologa Sąd uznał za wiarygodną. Stanowiące podstawę jej wydania dane z wywiadu oraz opis zachowań powodów odpowiadają ustaleniom poczynionym podczas ich przesłuchania. Wnioski opinii są logiczne. Sąd nie uwzględnił wniosków stron o odroczenie rozprawy w dniu 25 stycznia 2013r. w celu umożliwienia im ustosunkowania się do treści tej opinii. Zdaniem Sądu opinia została sporządzona w sposób prawidłowy. Jej ogólne sformułowania nie miały jednak wpływu na zakres ustalonej krzywdy i sprowadzały się jedynie do precyzyjnego nazwania fazy żaloby w jakiej znajdują się powodowie. Zdaniem Sądu nie było też podstaw do kwestionowania wniosków opinii biegłych do spraw kryminalistycznej rekonstrukcji wypadków drogowych i techniki samochodowej i medycyny, gdyż jej wnioski nie budzą wątpliwości i są zgodne także z tym z dowodami zgromadzonymi w postępowaniu karnym II K 681/11.

Wobec takich ustaleń Sąd uznał powództwo częściowo za zasadne na podstawie art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 446 § 4 k.c. oraz art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124 poz. 1152 ze zm.) oraz umowy ubezpieczenia zawartej z posiadaczem pojazdu sprawcy. Sąd uznał, że nie zachodzi przyczynienie się poszkodowanego w rozumieniu art. 362k.c. Zachowanie poszkodowanego nie pozostawało bowiem w adekwatnym związku przyczynowym z wypadkiem i jego skutkiem. Sąd odwołał się do treści art. 446 § 4 k.c. i wskazał, że przepis ten umożliwia zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego z powodu krzywdy polegającej wyłącznie na cierpieniach psychicznych, wywołanych utratą osoby bliskiej. Śmierć takiej osoby w istotny sposób narusza sferę psychicznych odczuć człowieka. Zadośćuczynienie za krzywdę ma kompensować szkodę o charakterze niemajątkowym. Krzywda ta polega na ujemnych przeżyciach poszkodowanego związanych z cierpieniem fizycznym, psychicznym lub moralnym. Obejmuje ona ból, cierpienie, poczucie osamotnienia. Sąd uznał, że kwoty po 50 000 zł stanowią odpowiednie zadośćuczynienie. Uwzględnił przy tym, że powodowie na skutek wypadku stracili syna, w którym mieli oparcie i z którym byli mocno związani emocjonalnie. Bolesnie przeżyli wiadomość o jego śmierci i do teraz emocjonalnie reagują na jej wspomnienie. W osobie syna utracili wsparcie, którego udzielał im w codziennym życiu. Dawał też nadzieje na zapewnienie im opieki i wsparcia w przyszłości, gdyż miał przejąć po nich gospodarstwo rolne i wybudować dom w bezpośrednim sąsiedztwie. Zmarły był ważną osobą w ich życiu. Mieszkał z nimi po wyprowadzeniu się pozostałych dzieci z domu. Pomimo tego, że dorósł nadal był blisko związany z rodzicami i nawet podczas pobytów poza domem codziennie dzwonił do nich. Tak określona kwota rekompensuje powstałą krzywdę z tytułu naruszenia prawa do życia w kręgu rodzinnym i ból spowodowany utratą osoby bliskiej, która ma charakter trwały i nieodwracalny. Dolegliwości psychiczne z tym związane rozciągają się na całe dalsze życie. Taka wysokość zadośćuczynienia nie jest nadmiernie wygórowana odpowiada przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Odliczając od kwot po 50000zł wypłacone wcześniej kwoty po 15 000 zł spowodowało uwzględnienie żądania w zakresie kwot po 35 000 zł. W pozostałej części powództwo Sąd oddalił jako niezasadne. Uzasadniając rozstrzygnięcie w zakresie odsetek Sąd powołał art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003r. Nr 124 poz. 1152 ze zm.). Określona w tym przepisie data spełnienia świadczenia przez pozwanego przypadła przed datą określoną w żądaniu pozwu. Sąd zwrócił uwagę, że pozwany miał możliwość dokonania rzetelnej oceny rozmiaru krzywdy w postępowaniu likwidacyjnym a należne powodom zadośćuczynienie było dużo wyższe niż suma dobrowolnie wypłacona przez pozwanego. Podstawę orzeczenia o kosztach procesu stanowił art. 100 k.p.c. Przy tej podstawie Sąd wskazał, że ustalenie zadośćuczynienia należało w ostatecznym efekcie do Sądu i nie było zasadne dokonanie stosunkowego rozdzielenia kosztów, tym bardziej, że pozwany, który uległ co do zasady, nie jest zobowiązany do pokrycia kosztów opłaty od pozwu w części w jakiej odnosi się ona do oddalonej części powództwa. Pozwanego obciążają natomiast wydatki i kwota 3 500 zł stanowiąca część opłaty sądowej. Powodom należy się zaś zwrot kosztów wynagrodzenia jej pełnomocnika ustalonego zgodnie z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za

czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1348 ze zm.).

Od tego orzeczenia apelacje złożyły obie strony.

Powodowie zaskarżając orzeczenie w części oddalającej powództwo wnieśli o zmianę orzeczenia i zasądzenie dodatkowo kwot po 100000zł , tj łącznie zasądzenie kwot po 135000zł zgodnie z żądaniem pozwu . Zarzucili naruszenie przepisów postępowania , które miało wpływ na wynik sprawy a to art. 217§1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 227 , 232 k.p.c., 241k.c. i 286 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie wniosku strony powodowej o określenie terminu do ustosunkowania się do treści opinii biegłego z zakresu psychologii , doręczonej na rozprawie , podczas gdy zachodziła konieczność uzupełnienia opinii celem określenia rozmiaru krzywdy powodów. Celem opinii było bowiem ustalenie jakie skutki dla psychiki powodów spowodowała śmierć M. C. (2) , jakich negatywnych przeżyć doznali powodowie w związku ze stratą syna , oraz w jaki sposób cierpienie psychiczne –przeżywanie żałoby i żalu wpływa na ich funkcjonowanie. Powodowie zarzucili też naruszenie art. 233§1 k.p.c. w zw. z art. 328§2 k.p.c. i art. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez dokonanie błędnej oceny materiału dowodowego , w szczególności opinii biegłego z zakresu psychologii w sposób wzajemnie wykluczający. Z jednej bowiem strony Sąd przyjął, że na podstawie opinii możliwe było określenie krzywdy a z drugiej strony Sąd wskazał, że sformułowania nie miały wpływu na zakres ustalonej krzywdy i sprowadzały się do precyzyjnego nazwania fazy żałoby w jakiej obecnie znajdują się powodowie. M. C. (1) i R. C. zarzucili ponadto naruszenie prawa materialnego a to art. 446§4 k.c. poprzez niewłaściwą wykładnię i zasądzenie rażąco niskiej kwoty zadośćuczynienia . Zasądzone odszkodowanie zdaniem powodów nie jest odpowiednie do okoliczności sprawy. Powodowie uwypuklili tragiczne okoliczności w których nastąpiła niespodziewana i nagła śmierć syna , która spowodowała tak silną reakcję emocjonalną , że musieli korzystać z pomocy psychologa a także zażywać leki uspokajające. Podnieśli głębokie poczucie żalu, smutku i pustki syna , wyobcowanie wynikające z tego że zmarły był osobą pełną optymizmu i pasji a jego śmierć odcisnęła trwałe piętno na życiu powodów. Skarżący uznali , że zasądzone zadośćuczynienie nie jest odpowiednie i nie spełnia funkcji kompensacyjnej. Zdaniem skarżących Sąd nie uwzględnił wszystkich okoliczności m.in. relacji i więzi zmarłego i niezasadnie odniósł wysokość zadośćuczynienia do stopy życiowej społeczeństwa. Stan zdrowia psychicznego powodów został oceniony pobieżnie przy pominięciu , że na skutek śmierci syna w związku z szokiem powódka znajduje się w stałym leczeniu psychologicznym a powód zażywa leki uspokajające.

Strona pozwana zaskarżyła orzeczenie w pkt. I w zakresie odsetek zasądzonych do dnia 24 stycznia 2013r. oraz w pkt. III i IV tj w części dotyczącej kosztów procesu , żądając zmiany wyroku poprzez zasądzenie odsetek od dnia wyroku oraz zasądzenia na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu jako strony wygrywającej w znacznej części . Strona pozwana zarzuciła naruszenie art. 445§1 w zw. z art. 481§1 k.c. poprzez przyjęcie , że odsetki liczy się od dnia wyrokowania. Zdaniem pozwanej nie były znane wszystkie okoliczności sprawy w tym pełen rozmiar krzywd i kwestia przyczynienia , stąd nie można pozwanej przypisać zwlekania z wypłatą. Zdaniem strony pozwanej odsetki winny zostać zasądzone od dnia wyrokowania zgodnie ze stanowiskiem Sadu najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 8 grudnia 1997r. sygn. akt I CKN 361/97. Strona pozwana zarzuciła też naruszenie art. 100 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie, że wygrała w sprawę w 74% co winno skutkować obciążenie powodów kosztami zgodnie z art. 100 k.p.c. zdanie2.

Rozpoznając apelacje Sąd Apelacyjny uznał za własne ustalenia Sadu Okręgowego i zważył co następuje. Nie jest zasadny zarzut powodów kwestionujących nieuwzględnienie wniosku o odroczenie rozprawy oraz prawidłowość oceny dowodu z opinii biegłego psychologa. Nieuwzględnienie wniosku obu stron o umożliwienie ustosunkowania się do opinii ostatecznie nie miało wpływu na wydane orzeczenie. Strona pozwana w swej apelacji sporządzonej już po zapoznaniu się opinią w istocie nie podnosi skutecznie zarzutu błędów ustaleń poczynionych w oparciu o tę opinię , gdyż nie wskazuje żadnych nieuwjawnionych w ustaleniach okoliczności , które dotyczyć mają negatywnych przeżyć skarżących wynikających z wypadku lub innych faktów , które powinny być ustalone wg skarżących. Zarzuty powodów nie wskazują ani błędów opinii ani też okoliczności pozostających poza opinią , które mogły być przedmiotem psychologicznej opinii uzupełniającej lub wyjaśnienia dotychczasowej opinii, lecz w istocie kwestionują ocenę stopnia krzywdy sądu dokonaną w oparciu o treść prawidłowo przeprowadzonej opinii. Trzeba zwrócić uwagę, że potrzeba dowodu z opinii biegłego jest ograniczona do wypadków wymagających wiadomości specjalnych (art. 278§1k.p.c.).

Uzupełnienie czy też wyjaśnienie opinii nie jest obligatoryjne (art. 286k.p.c.) , lecz związane albo z rozbieżnością czy niejasnością opinii , bądź też z taką niezupełnością która nadal wymaga wiadomości specjalnych dla wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia. W tej sprawie taka sytuacja nie zachodziła. Trzeba zauważyć , że zakres postępowania dowodowego określa podstawa faktyczna a ta nie wskazuje okoliczności dodatkowych wymagających wyjaśnienia pod kątem wiadomości specjalnych. Ustalenia wskazane wyżej odpowiadają twierdzeniom powodów, których rozwinięcie stanowi opinia psychologiczna z dnia 1 czerwca 2011r. W tym kontekście należy ocenić wzmiankę , że opinia nie miała wpływu na zakres ustalonej krzywdy tym bardziej , że stan psychiczny powodów jest bardzo typowy dla tak tragicznego zdarzenia jakim jest śmierć dziecka. Opinia przeprowadzona w sprawie jest zgodna ze stanowiskiem powodów, którzy poprzez powołanie się na opinię psychologiczną również podnosili fazy żałoby. Dokonane na tej podstawie ustalenia są jednoznacznie. Oczywiście jest , że nie można jednoznacznie stwierdzić jak długo będzie trwała faza depresji, natomiast uczucie wielkiego żalu po stracie syna na pewno będzie udziałem powodów do końca ich życia. Wbrew zarzutom apelacji z ustaleń Sądu Okręgowego wynika także fakt korzystania z pomocy psychologicznej i psychiatrycznej oraz zażywanie leków uspokajających. Trudno przyjąć nietypowość czy wyjątkowość skutków wypadku na stan zdrowia powodów tym bardziej , że objawy psychopatologiczne są związane z fazą depresyjną.

Mimo niezasadności zarzutów procesowych apelacja powodów jest częściowo zasadna. Skuteczny częściowo jest bowiem zarzut naruszenia art. 446§4 k.c. Wprawdzie ocena zakresu pieniężnej kompensaty krzywdy niemajątkowej należy do uznania sędziowskiego, niemniej Sąd drugiej instancji jako Sąd meriti władny jest zmienić wysokość zadośćuczynienia, jeżeli przyznane jest rażąco zaniżone (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18 listopada 2004 r. I CK 219/04). Kwota zadośćuczynienia ma w tym przypadku rekompensować ból i cierpienie wynikające ze śmierci najbliższego członka rodziny w sposób odpowiedni. Ocenę rozmiaru krzywdy należy zobiektywizować. Obok okoliczności przytoczonych przez Sąd Okręgowy tj konsekwencji psychicznych wywołanych śmiercią syna , z którym powodowie byli emocjonalnie najbardziej związani i wiązali swą przyszłość (także ekonomiczną) , trwałości bólu i cierpienia wynikającego z faktu , że to w M. C. (2) powodowie upatrywali oparcia na starość, trzeba jednak też uwzględnić pominiętą okoliczność , że niespodziewana śmierć dziecka, które znajduje się dopiero na etapie zakładania własnej rodziny, jako odwrócenie naturalnego porządku zmian pokoleniowych , stanowi największą traumę dla jego rodziców i wymaga większej rekompensaty. Należy uwzględnić też podnoszoną przez powodów utratę nadziei , że doczekają oni wnuków z planowanego związku małżeńskiego M. C. (2) co w warunkach polskiej tradycji kulturowej wielopokoleniową rodzinę ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia. W tym więc przypadku krzywda powodów była większa niż przyjmował to Sąd Okręgowy przy określeniu zadośćuczynienia. Nie można także nadmiernej wagi przywiązywać do „przeciętnej stopy życiowej”. Kategoria taka ma charakter uzupełniający i nie może osłabiać zasadniczej funkcji kompensacyjnej i podważać innych istotnych czynników kształtujących rozmiar zadośćuczynienia (zob. uzasadnienie wyroku SN z dnia 20 grudnia 2012r. sygn. akt IV CSK 192/12 nie publ.). Wobec powyższego należy uznać , że adekwatna kwota zadośćuczynienia dla każdego z powodów to 80000zł. Uwzględniając więc wypłacone na etapie przedsądowym kwoty należało je podwyższyć w zaskarżonym wyroku do wysokości po 65000zł dla każdego z powodów. Skutkowało to zmianą zaskarżonego wyroku na podstawie art. 386§1 k.p.c. Dalej idąca apelacja powodów była niezasadna. Sąd Okręgowy uwzględnił bowiem pozostałe następstwa śmierci M. C. (2) w tym zaburzenia psychiczne będące konsekwencją zdarzenia. Sąd Okręgowy brał tu pod uwagę także zespół stresu pourazowego jak i fazę depresji . Uwzględnił wszystkie negatywne przeżycia skarżących wynikające z twierdzeń i konieczność korzystania przez powodów z pomocy lekarskiej oraz zażywania leków uspokajających . Sąd drugiej instancji nie negując trwałości bólu powodów wynikającego z utraty syna zwraca jednak też uwagę , że powodowie mają jeszcze dwójkę innych dzieci , które wprawdzie się wyprowadziły , jednak nie zostało ustalone by utraciły one więzi psychiczne z powodami a ten fakt łagodzi jednak w pewnym stopniu rozmiar cierpienia skarżących. Trzeba także uwzględnić , że odpowiedzialność strony pozwanej zawiera się w granicach odpowiedzialności sprawcy wypadku. Nie można pominąć wszystkich okoliczności zdarzenia w tym nieumyślność działania kierującego pojazdem. Dalej więc idąca apelacja powodów nie jest zasadna. Apelacja strony pozwanej również nie jest zasadna. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w tym przypadku , w którym zadośćuczynienie określone przez ubezpieczyciela na etapie przedsądowym rażąco odbiegało od ostatecznie zasądzonego powoduje , że cel kompensacyjny zadośćuczynienia wymaga zasądzenia odsetek zgodnie z żądaniem a nie od dnia wyrokowania. Okoliczności zdarzenia zgłoszone w postępowaniu likwidacyjnym w tym

negatywne przeżycia psychiczne były znane stronie pozwanej. To , że strona pozwana uznała w sposób zupełnie nieuprawniony , że wystarczająca dla zaspokojenia roszczenia są kwoty po 15000zł , które rażąco odbiegają od sum przyznawanych w tego typu przypadkach nie może premiować dłużnika. Trzeba też zauważyć , że nie został wykazany zarzut przyczynienia się poszkodowanego a akta karne czy likwidacyjne nie wskazywało ani na prawdopodobieństwo niezapięcia pasów bezpieczeństwa ani tym bardziej wpływu takiej okoliczności na skutki zdarzenia. Trzeba tu przytoczyć stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w tezie wyroku z dnia 18 lutego 2011r. sygn. akt I CSK 243/10 LEX nr 848109, że wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę, a tym samym i początkowy termin naliczania odsetek za opóźnienie w zapłacie należnego zadośćuczynienia, może się różnie kształtować w zależności od okoliczności sprawy . W sytuacji , w której zobowiązany nie płaci zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 in fine k.c., uprawniony nie ma niewątpliwie możliwości czerpania korzyści z zadośćuczynienia, jakie mu się należy już w tym terminie. W konsekwencji odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu już w tym terminie powinny się należeć od tego właśnie terminu. Skoro więc powodowie dochodzą odsetek od dnia wniesienia pozwu to w świetle treści art. art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003r. Nr 124 poz. 1152 ze zm.) takie żądanie winno w tym przypadku zostać uwzględnione. Nie jest także zasadny zarzut dotyczący naruszenia art. 100 k.p.c. Sposób rozstrzygnięcia o żądaniu pozwu wynikający z wyroku Sądu drugiej instancji zmienia proporcje czyniąc nieadekwatny zarzut apelacji w tym zakresie. Przede wszystkim jednak charakter sprawy pozwalał włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli określenie powodowi sumy ostatecznie zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Trzeba też uwzględnić, że zarzuty strony pozwanej dotyczące zasady odpowiedzialności nie zostały uwzględnione a jej stanowisko procesowe wywołało czynności powodujące wydatki. Wobec powyższego nie można uwzględnić apelacji strony pozwanej a także w pozostałej części apelacji powodów co skutkowało oddaleniem środków odwoławczych (odpowiednio w całości i w części) na podstawie art. 385 k.p.c. Takie rozstrzygnięcie pozwala na stosunkowe zniesienie kosztów postępowania apelacyjnego w oparciu o art. 100k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c. co znalazło wyraz w pkt 2 wyroku.